

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2734/2020
07.10.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Данило Жарковић, адвокат из ..., против туженог „ДДОР Нови Сад“ АДО Нови Сад, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 4677/19 од 11.03.2020. године, на седници одржаној 07.10.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 4677/19 од 11.03.2020. године и предмет враћа истом суду на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 4677/19 од 11.03.2020. године усвојена је жалба туженог и преиначена пресуда Основног суда у Бачкој Паланци П 238/2019 од 17.10.2019. године (којом је у целости усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка), тако што је одбијен тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да тужиоцу на име накнаде материјалне штете за изгубљену пензију покојног оца ББ, бившег из ..., за период од 04.01.2013. године до 30.06.2018. године, исплати износ од 2.271.121,28 динара, са законском затезном каматом почев од 18.09.2019. године до коначне исплате, на који начин би се изменила пресуда Општинског суда у Новом Саду П 3639/98 од 07.10.1999. године и обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове првостепеног поступка у износу од 39.295,00 динара. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 120.311,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 и 55/14), и нашао да је ревизија тужиоца основана.

Према утврђеном чињеничном стању, покојни отац тужиоца ББ је пензионисан као инвалид прве категорије, због задобијених повреда у саобраћајној незгоди 1979. године, до које је дошло искључивом кривицом осигураника туженог. Пре повређивања и инвалидности био је запослен на пословима возача великих возила у предузећу ДД „ВВ“, а инвалидску пензију остварио је 15.10.1979. године са укупним стажом од 28 година, 4 месеца и 14 дана у висини од 78% од основа. По редовном току он би остварио старосну пензију са 40 година стажа 01.06.1991. године, а старосна пензија би износила 85% од основа зараде за десет година. Тужени је по правноснажној

пресуди Општинског суда у Новом Саду од 07.10.1999. године којом је обавезан да покојном ББ исплати разлику између исплаћених износа инвалидске и старосне пензије коју би примао, те му је исплаћивао ренту у износу од 17.000.00 динара месечно по основу разлике између зараде коју би остваривао да је наставио да ради и инвалидске пензије коју је примао, а рента је последњи пут исплаћена за месец јун 2011. године. Напунивши 65 година живота он је остварио право на старосну пензију. Тужени га је поднеском од 06.03.2012. године обавестио да су престали услови на основу којих је примао месечни износ ренте и позвао га да уколико сматра да трпи штету због тога да достави доказе у износу старосне пензије као и потврде три упоредна радника на истом радном месту код истог послодавца. Покојни ББ на позив туженог није одговорио већ је поднео тужбу суду 04.01.2013. године, а решењем првостепеног суда од 04.10.2018. године одређен је прекид поступка у овој правној ствари због смрти тужиоца покојног ББ. Решењем од 22.05.2019. године одређен је наставак поступка након што је тужилац као његов законски наследник преузео парницу. Вештачењем је утврђена разлика између просечно исплаћене старосне пензије и инвалидске пензије исплаћене покојном ББ за период од 04.01.2013. године до 30.06.2018. године са урачунавом законском затезном каматом у укупном износу од 2.271.121,28 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев закључујући да потраживање тужиоца представља мање исплаћену пензију покојног ББ и представља доспелу материјалну штету чији је обим познат, због чега се на овај вид штете не примењује правило садржано у члану 197. ЗОО о непреносивости права на накнаду материјалне штете у облику новчане ренте, већ опште правило о материјалној штети у ком случају наследник може преузети парницу за исплату доспеле и изгубљене зараде.

Другостепени суд није прихватио закључак првостепеног суда о природи права на накнаду штете коју тужилац потражује у овом поступку, јер се захтев тужиоца односи на доспеле новчане износе које је његов покојни отац, позивајући се на одредбу члана 196. ЗОО потраживао на име новчане ренте због телесног оштећења, које је за последицу имало инвалидску пензију, те је то право везано за личност оштећеног лица, а како је одредбом члана 197. прописано да је то право непреносиво, осим у случајевима прописаним овим чланом, те како покојни ББ до своје смрти 13.07.2018. године није исходовао правноснажну пресуду о измени ренте због телесног оштећења, спорно потраживање не представља доспелу новчану накнаду која подлеже преносу и тужилац није активно легитимисан да ово потраживање остварује, због чега је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев као неоснован.

Врховни касациони суд налази да се овакав став другостепеног суда не може прихватити као правилан, јер се заснива на погрешној примени материјалног права.

Одредбом члана 195. Закона о облигационим односима прописано је да ко другоме нанесе телесну повреду или му наруши здравље, дужан је накнадити му трошкове око лечења и друге потребне трошкове с тим у вези, као и зараду изгубљену због неспособности за рад за време лечења (став 1.), а ако повређени због потпуне или делимичне неспособности за рад губи зараду, или су му потребе трајно повећане, или су могућности његовог даљег развијања и напредовања уништене или смањене, одговорно лице дужно је плаћати повређеном одређену новчану ренту, као накнаду за ту штету (став 2.). Према одредби члана 196. истог закона суд може на захтев оштећеника за убудуће повећати ренту, а може и на захтев штетника смањити или укинути, ако се знатније промене околности које је суд имао у виду приликом доношења раније одлуке. Одредбом члана 197. ЗОО прописано је да се право на накнаду штете у виду новчане ренте услед смрти блиског лица или услед повреде тела

или оштећења здравља, не може пренети другом лицу, изузев доспелих износа накнаде који се могу пренети другоме, ако је износ накнаде одређен писменим споразумом страна или правноснажном судском одлуком.

Из садржине цитираних законских одредаба произилази да се накнада штете у виду новчане ренте, може досудити само за штету која постоји у моменту доношења судске одлуке па убудуће, а не и за раније претрпљену штету која се досуђује у једнократном износу. Рента је накнада у новчаном облику, која се плаћа периодично у унапред утврђеним износима и чији укупан износ није познат у време одлучивања о тужбеном захтеву. За време до доношења пресуде, односно у конкретном случају до смрти покојног ББ, накнада штете нема облик ренте већ једнократног износа, те је у време одлучивања о тужбеном захтеву, одлучујуће и кључно да је сва штета за протекло време настала и да се зна њен укупан обим. Те доспеле износе дужник накнаде је дужан платити одједном као јединствену суму која покрива сву проузроковану штету за протекло време и која се ни по чему не разликује од једнократне накнаде која се досуђује у случају тренутне штете. До доношења првостепене пресуде, односно смрти ББ, укупан обим штете у висини изгубљене пензије је и познат и доспео, те подлеже преносу, због чега тужилац, као његов законски наследник јесте активно легитимисан, да захтева исплату тог потраживања.

С обзиром на изнето, погрешено је позивање другостепеног суда на одредбу члана 197. ЗОО, јер штета настала до пресуђења, односно у овом случају до смрти правног претходника тужиоца, покојног ББ, се не може сматрати рентом, већ доспелом накнадом материјалне штете у јединственом новчаном износу. То значи да се за период од подношења тужбе до смрти правног претходника тужиоца покојног ББ, не примењује правило садржано у члану 197. ЗОО о непреносивости права на накнаду штете у виду новчане ренте услед смрти блиског лица или услед повреде тела или оштећења здравља, већ опште правило о накнади материјалне штете и процесно правило да наследници могу ступити на место правног претходника и окончати парницу.

Како у поступку због погрешне примене материјалног права, нису оцењени сви наводи жалбе, наводи којима се оспорава висина досуђеног потраживања, то је другостепена пресуда укинута и предмет враћен истом суду на поновно одлучивање сагласно члану 416. став 2. ЗПП.

У поновном поступку, другостепени суд ће имајући у виду напред наведено, одлучити о жалби туженог, правилно примењујући материјално право на које је указано, а од чега зависи и законита одлука у овој парници.

**Председник већа - судија
Јасминка Станојевић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић